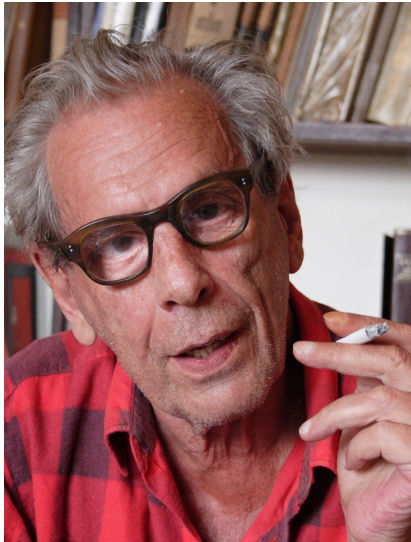

Bródy Ferenc 1931. március 16-2012. április 28.

Bródy Ferenc képességeiben genetikai és társadalomtörténeti iskolákban tanítható különös tehetségek örököse volt. Nagyapjának testvére, Bródy Zsigmond a tizenkilencedik század magyarságát emelő hírlapíró, lap- és nyomdatulajdonos, kiadó. Ezeket az érdemeit ismerte el a király a millennium idején a felsőház tagságával. Felesége emlékére alapította a Bródy Adél gyermekkórházat, amely úgy állt a zsidó hitközség felügyelete alatt, hogy köteles volt felekezetre való tekintet nélkül minden rászorulóat ellátni. Halála után öccse, Bródy Samu, a nagyapa volt a folytató, még a felsőházi tagságban is. Ők adták ki és támogatták, többek között a Nyugatot is.

A következő generációban, az apa, Bródy László gondozta az örökséget, a nyomdát és a kiadót feleségével, Maróti Dórával. Az anyai nagyapa, Maróti Géza szobrász és építész volt, az ő munkái a Zeneakadémia, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank és a Gresham palota szobordíszai, fő műve a mexikóvárosi opera tervei és díszítő szobrai. Leánya, az anya iparművész, bútortervező és tipográfus, a családi Hungária kiadó alkotó művésze, majd számos könyvkiadó műszaki szerkesztője, a legszebb ifjúsági könyvek gondozója és tervezője.

Az ő házasságukból született a három Bródy testvér: Péter (1920-2011), András (1924-2010) és Ferenc. Mind a hárman tipográfiával és zenetanulással kezdték elágazó pályafutásukat. Péter Angliában és Amerikában lett fizikus, a lapos képernyők fizikájának és megvalósításának úttörője, a legnagyobb amerikai műszaki elismerés, a Draper-díj kitüntettetje. András az egyik legkiválóbb magyar közgazdász volt, a Leontief-i input-output mérlegek irányzatának továbbvivője, akinek munkásságát maga Leontief méltatta. (Fia Bródy János, zenész).

Ferenc, a legfiatalabbik nem kisebb tehetséggel született 1931-ben. Már középiskolás korában csodagyermekként tartották számon a kor legjelentősebb hazai filozófusai, korengedéllyel vették fel az egyetemre, a nagy európai kultúrnyelvek mindegyikén magas szinten olvasott és írt, memóriája bámulatos volt, gyakorlatilag fotográfikus (eidetikus) erejű, még betegen is képes volt hosszú ógörög szövegeket ékezhelyesen idézni. Emlékezete és ennek rendező ereje egyaránt átfogta a filozófia, az irodalom, a zene és a matematika széles területeit, nemcsak lexikonszerűen, hanem enciklopédikusan szintetizálva. Ő írta Thomas Mann kisebb regényei magyar kiadásának jegyzeteit, fordított és csiszolt versfordításokat németből, angolból és latinból.

Valószínűleg a családi háttér határozta meg magatartásának különbözőségeit. Közben keményen tudott ítélni, és a maga adottságaival is tisztában volt, visszahúzódva működött életpályája minden szakaszában, a maga munkásságát csak a legnagyobbak mértékével mérve, anonim remeteként dolgozott. Páratlanul pontosan fogalmazott, munkadolgozatait nem publikálta és a belső sokszorosításúakat sem volt hajlandó nevével jegyezni. Gondolatait és szakmai tanácsait bőkezűen osztotta az arra érdemeseknek.

Filozófus szerkesztőként kezdte, számos klasszikus kiadvány gondos fordítása és az eredetiekkel egybevetése fűződik hozzá, de nem a nevéhez. Lukács Györgynek végig a leghűségesebb munkatársa volt. Közben a rendszer őt sem kímélte, volt kulákmunkaszolgálatos, büszkén vállalt munkát tipográfusként és üvegcsiszolóként (Spinoza után), meghunyászkodóan alkalmazkodni sohasem volt hajlandó. Így kellett Csehszlovákia szovjet leigázása után filozófiai szerkesztői feladatát abbahagynia.

A továbbiak a számítástudományhoz kapcsolódtak, hiszen Bródy közben, már felnőtt fejjel, matematikai tanulmányokat is végzett. Amint kiköthetett a SzTAKI-ban (az Akadémia

számítástechnikai intézetében), minden ilyesféle gyakorlat nélkül vállalt egy programozási feladatot. Egy napig olvasta a vonatkozó irodalmat, és utána megírta a programot, ami hiba nélkül futott le. Gyakorlatott programozók tudják, hogy ilyen velük is ritkán fordul elő. Hamarosan ő lett a nehéz feladatok megoldásának szakértője és kivitelezője. Ilyen akadt először az akkor még Európában is úttörő számítógépes tervezés és gyártás programjában és abban is a munkaeszközben, a grafikus képernyővel történő tervezésben. A történelmi GD'71 aritmetikai rendszerének illesztése volt a kérdés egy ettől teljesen idegen felhasználói környezethez.

Bródy, anélkül, hogy a témában hozzájárulása lelassult volna, szokott gyöngybetűs írásával egy pár héten belül olyan kéziratot szállított, ami

- 1) megoldotta az eredeti problémát (természetesen);
- 2) analizálta a megoldást, beleértve peremfeltételeit, teljesítményét, alkalmazhatóságát és kiterjeszhetőségét;
- 3) olyan elegáns és általános elméleti alapokat adott ennek a gyakorlati problémának, hogy az oxfordi egyetemen mai napig az ő tanulmányából tanítják ezeket az algoritmusokat.

A tanulmány az Oxfordban is hiteles angolsággal íródott, a szerző azonosítása véletlen műve volt, hiszen ezeket sem jegyezte nevével.

Munkássága stílust diktált környezetében, a matematikai-számítástechnikai elegancia, a probléma mélységének kötelező elemzése, az algoritmikus logikai szikárság, a matematikai és más gondolati előzmények kritikus felidézése csak körülírhatja ezt az azóta is páratlan iskolát, ami számos munkatársát erősítette meg ahhoz, hogy az ausztrál gépipari automatizálástól a Google fontos munkatársáig legyenek nemzetközileg is elismertek. A hetvenes években Hatvany József vonzására vezető angol kutatók töltöttek hosszabb időt az intézetben. Bródy volt avatott partnerük. Egyik, ma az Egyesült Államokban dolgozó, tehetséges matematikus-informatikus volt munkatársunk írta: *Azt hiszem, mondhatom, hogy az egész pályafutásom alatt Feritől tanultam a legtöbbet.*

Nagy szerepe volt a hazai hálózati szoftverfejlesztésben olyan időkben, amikor a hálózatok minden megoldási eleme szigorú amerikai zárlat alatt volt, így ezeket nemcsak reprodukálni kellett, hanem újonnan megalkotni.

Szellemi függetlenségét külön magatartásával is demonstrálta. Ez persze nem mindig tetszett azoknak, akik nem ismerték igazán, de ugyanakkor vonzotta az olyan tehetségeket, akik a mai napig is tanítványainak tekintik magukat, munkájukban a betegség idején is hozzá fordultak tanácsokért. A felvett burok mögött különösen vonzó, szeretetre méltó személyiség rejtőzött, aki szellemi kincseit számolatlanul és viszonzási indíték nélkül szórta az értőkre.

Neumann János hat kötetben összegyűjtött és már kifogyott munkáiból a *World Scientific* kiadó egykötetes válogatást kívánt közreadni. Ehhez Bródy áttanulmányozta és feldolgozta a huszadik század talán legszeleesebb matematikai tudományos spektrumú zsenijének életművét, és ennek alapján készítette el a máig is sikeres *Neumann Compendiumot*.

Nagy szerepe volt a *Knowledge and Computing* című, 2011-ben megjelent számítás-tudományi-filozófiai munka hitelessé szerkesztésében. A Nagy Fermat Sejtés világraszóló bizonyításának magyar értelmezésében is segített, nemcsak a matematikai tartalomban, hanem Fermat eredeti, latin margójegyzetének veretes fordításában is.

Nem lehet összefoglalni egy ilyen rejtőzködő és nyílt egyéniség megjelenítését. Csak a hiány érzékelteti, milyen szüksége van a tudományos és a tudományhoz kötődő szakmai életnek hasonlóan ritka módon nagy formátumú, kisugárzó, mértéket megszabó, gondolatokat és azok kibontakozásait gerjesztő személyiségekre.

János József, Rónyai Lajos, Vámos Tibor